

Änglafölje. Vem som helst kan känna sig som en udda figur, men den som vågar se förbi normerna kan finna att vi alla har en ängel i oss. Lena Appels utställning "Får du rum?" pågår i Katrineholms konsthall till den 19 februari.

Bilder: Urban Århammar

Figurer öppnar dörrar

Lena Appel utmanar samhällets syn på vad som är normalt

Udda figurer som ställer frågan om vad som är normalt? Svartvita teckningar som gläntar på dörrar till personligt växande. Det är delar av Lena Appels utställning i Katrineholms konsthall.

De figurer som Lena Appel visar upp i utställningen "Får du rum?" går att känna igen från hennes tidigare konstnärskap, även om de i den här utställningen delvis har hamnat i nya roller.

– De är mina små bebisar höll jag på att säga, skrattar Lena Appel när hon visar runt i Katrineholms konsthall.

– De är som min ensemble, de här gubbarna. Vi drar ut på våra cirkusturnéer och så packar vi upp alltihop och så har vi vår show. De blir ju likadana när jag tecknar dem också och jag har fotograferat dem och använt så att de blir som mitt språk. Att de ser ut som de gör är dels för att jag är 60-talist och har växt upp med Mupparna och Staffan Westerberg och dels för att jag gillar popkonst och har mitt humoristiska sätt att tackla saker på. De är inte så naturalistiska och jag har upplevt att människor verkar ha lättare att identifiera sig när det mer är figurer eller karaktärer – inte så porträttlikt utan mer uttrycket. Det tycker jag är bra eftersom jag pratar mer allmängiltigt, och de är inte alltid särskilt manliga eller kvinnliga utan blir som behållare. Sedan är det också det att de inte är så sockersöta utan lite fula.

Det nya i just den här utställningen för Lena Appel är en rad svartvita teckningar som placerats inom ram och bakom glas.

– De var en utmaning att hänga, men det känns bra. De är ett steg vidare. Teckningarna är anteckningar från mitt tillfrisknande från en utmattningsdepression. De började som anteckningar från min

eminenta terapeut. För att komma ihåg vad hon sa och menade så tecknade jag. Då hade jag ingen tanke på en utställning. Så började jag fundera och visade henne några stycken. Hon kanske kunde använda dem som exempel för att förklara. Vi fungerar ju olika – vissa är textmänniskor, andra hör och några är bildmänniskor. Eftersom de är gjorda helt utan annan avsikt än att få ur mig och visualisera saker så kom jag på det sättet att jobba. De består av jättemånga streck och tog mig vidare i en teknik som jag tycker om att jobba med. Sedan tänkte jag att det kanske finns ännu fler som skulle kunna ha användning för dem, så istället för att använda originalen gjorde jag dem som digital grafik.

Jämför man de äldre verken i färg med de nya svartvita så kontrasterar de varandra och skapar en väldig dynamik.

– De i färg är mer som affischer, tilltal. Jag ställer frågor och vill starta debatt och visa på möjligheter. De svartvita bilderna är kontemplation. Jag resonerar mer allmänt med de andra objekten, medan de svartvita mer är kontentan av det. Det kan bli att man faktiskt knäcker ihop, att man inte orkar mer. Men hur kan man ta sig ur det då?

Även om de nya teckningarna är mörkare, så finns det också ett hopp i dem. En känsla av att det är okej att känna sig vilsen.

– Att man får vila i det, det stämmer väldigt väl.

Sedan är figurerna roliga i sig att titta på, även utan det mer allvarliga budskapet.

– Man kan skämta om eländet också, utan att bli hurtig. För mig är det verkligen ett bra sätt.

För Lena Appel är de lite udda och annorlunda figurerna ett sätt att peka på samhällets ganska strikta och i många fall förtryckande syn på vad som är "normalt".

– Det springer ur att jag pratar mycket om att inte passa in, och det i sin tur kommer från att min yngste son har diagnosen autism. Det gör ju att han inte är som alla andra och att vi möter problem på alla håll och kanter. Som anhörig och som familj passar man inte in, och inte som person heller. Just det här beteendet som man kanske kan möta i en affär då han sätter igång att prata väldigt högt och konstigt och folk tittar. Då kan man tänka sig att de upplever en konstig situation som kanske är lite ful och skrämmande, men tittar man lite längre och tänker lite mer och har lite mer kunskap så kan man ändå se och ana ängeln inom oss alla. Det kan ju vara du eller jag som har en dålig dag. Istället för att tänka "Din jävel du körde in i rondellen före mig" och idiotförklara henne, kan man sätta sig in i att hon kanske är jätteorolig för ett barn som har hög feber. Jag är själv inte helig på något sätt, men den synen på min omvärld har jag fått lära mig eftersom jag har min son. När man ser något barn i affären som ligger och skriker och en mamma som inte är sådär hundra – ja, då kan man ju tänka att det där kan vara skittrötta människor bara eller så kan det handla om ADHD. Istället för att döma folk så kan man tänka ett varv till. Då blir det lite trevligare tror jag, och man kanske till och med kan underlätta situationen. Det som är problemet är hur samhället bemöter det. Det är där det skaver. Så konsten har en stor möjlighet att sprida kunskap på ett bra sätt.

Lena Appel har själv varit med om att starta föreningen Nätverket Föräldrakraft. Hon menar att även om det finns mycket fina tankar och formuleringar så fungerar inte samhällets bemötande särskilt bra.

– Det är jobbigt och det vägrar jag sluta prata om. Vi kommer aldrig att slippa ifrån de här

människorna. De kommer inte att bli färre, snarare tvärtom med all stress. Vi måste inkludera alla och acceptera att vi inte kan fortsätta på den här smala normalvägen. Den leder bara till ett enda stort tillkortakommande för alla människor.

Utställningens titel "Får du rum?" går att associera till samhällets press på människor att anpassa sig, men även till de hinder vi sätter upp för oss själva. Att trots att vi ibland inte riktigt får rum i oss ändå inte vågar låta oss själva växa till något mer.

– Här kan man tolka om man håller på att stänga eller öppna dörren, svarar Lena Appel och visar ett par av de svartvita teckningarna.

– För mig var det att öppna. Att öppna till att tillåta sig växa. Det är skitläskigt, för man vet ju vad man har men inte vad man får. Även om man kan förstå att det är positivt att våga växa, så är det en rädsla vi nästan alla lever och brottas med. Man kanske inte bara kan slita upp den där dörren, man får prova att glänta lite på den.

Nu när utställningen i Katrineholms konsthall är på plats så kan Lena Appel inte göra mer för att styra hur besökarna ska ta emot hennes konst.

– En utställningslokal är alltid en utmaning och lite gambling, och jag är något av ett kontrollfreak och vill snabbt få kontroll över läget. Men genom att blanda lite gammalt och nytt så tycker jag att det löste sig riktigt bra. Nu får de nytt liv genom andras ögon, så nu är det bara att släppa kontrollen.

Det gör hon bland annat genom att se framåt.

– Jag har minst två stycken nya bilder som är helt klara, som jag bara måste hem och göra. Sedan rullar det på och det känns bra.

Urban Århammar

24

är västra Sörmlands bästa och snabbaste evenemangskalender. finns tillgänglig dygnet runt överallt för alla och publiceras hos Katrineholms Tidning. uppdateras varje onsdag – se till att ditt evenemang finns med då, det är gratis förstås. har deadline för att hinna vara med i veckans uppdatering onsdag kl 10:00.

www.katrineholmstidning.se